

Európske tematické stredisko pre vodu

Európske tematické stredisko pre vodu (ETC/W) je jedným z piatich tematických stredísk zriadených Európskou environmentálnou agentúrou (EEA); jeho úlohou je zabezpečovať informácie o životnom prostredí. Klientov EEA tvoria prevažne Európska komisia, Európsky parlament a Rada a samostatné členské štáty.

Problematika životného prostredia si vyžaduje hlbšie a podrobnejšie skúmanie, EEA si preto zriadila päť centier odbornej expertízy, ktoré sa podľa svojej špecializácie zaoberajú týmito témami: ovzduším a klímou, udržateľnou spotrebou a výrobou, biodiverzitou, využívaním území a vodou. Každá zmienená oblasť má svoje miesto v Stratégii EEA pre obdobie 2009 – 2013, pričom hlavným cieľom činnosti všetkých centier a EEA je vytváranie súborov dát a indikátorov životného prostredia a hodnotenia a analýzy informácií o životnom prostredí na európskej a regionálnej úrovni.

Európske tematické stredisko pre vodu začalo svoju činnosť 1. januára 2007 a jeho mandát trvá do konca roka 2010. ETC/W tvorí konzorcium 11 vedeckých európskych inštitúcií (tab. 1, pozri prílohu, s. 5). Zloženie konzorcia pre obdobie 2007 – 2010 je pevne dané rámcovou partnerskou zmluvou. Zmeny sa nepredpokladajú. Konzorcium vedie Česká informačná agentúra životného prostredia CENIA. Je to prvýkrát, kedy je vedúcou organizáciou inštitúcia zo strednej/východnej Európy. Činnosť centra je z 90 % kofinancovaná EEA. V roku 2009 sa realizuje hodnotenie práce EEA na tému voda a s ním aj hodnotenie ETC/W, po ktorom bude nasledovať nové výberové konanie na ETC/W na ďalšie obdobie.

Na každý rok činnosti ETC/W je pripravený tzv. implementačný plán, ktorý obsahuje úlohy na daný rok, vrátane personálneho obsadenia a rozpočtu na daný rok. Tento dokument slúži ako záväzný materiál pre riadenie ETC/W. Pre EEA predstavuje implementačný plán jeden z hlavných dokumentov pre hodnotenie práce

ETC/W aj pre kontrolu čerpania finančných prostriedkov. Kontrola vykonanej práce sa uskutočňuje na konci každého štvrťroka, kedy sa odovzdávajú správy o úlohách splnených za dané obdobie. Počas roku podľa vývoja práce častokrát treba zmeniť implementačný plán tak po vecnej stránke, ako aj po stránke rozpočtu projektu. Jednou z najdôležitejších úloh CENIA ako koordinátora je riadenie práce všetkých členov konzorcia (približne 75 osôb) a v spolupráci s nimi aktualizácia implementačného plánu.

V rámci CENIA je k zabezpečeniu riadenia a koordinácie aktivít ETC/W ustanovený riadiaci tím, skladajúci sa z manažéra ETC, dátového manažéra a pracovníka administratívnej podpory. V rámci celého ETC/W sú z rôznych partnerských inštitúcií menovaní vedúci tímov pre morskú a vnútrozemskú vodu (tu je vedenie rozdelené pre kvalitu a množstvo vody).

CENIA okrem úlohy koordinátora rieši aj dielčie úlohy. Prehľad hlavných oblastí expertíz všetkých partnerských organizácií je uvedený v tabuľke 2 (pozri prílohu, s. 6).

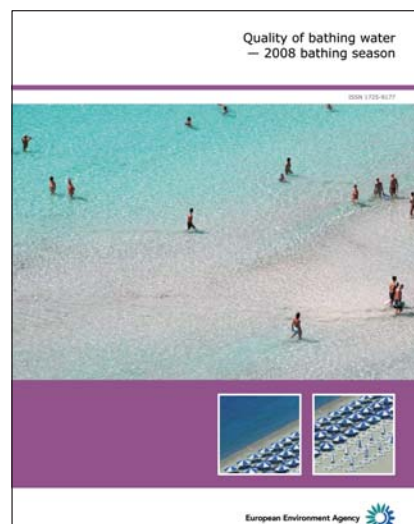
V súčasnosti sa ETC/W v rámci svojich úloh zameriava predovšetkým na zber dát do Európskej informačnej a monitorovacej siete pre životné prostredie (EIONET), spracovávanie informácií a kontrolu kvality dát a analýzy stavu životného prostredia v oblasti vody. ETC/W využíva informácie reportované členskými štátmi na dobrovoľnej (stav životného prostredia) aj povinnej (reporting pre smernice o vode) báze. Pre zber dát ETC/W vyvíja a každoročne aktualizuje tzv. sieť Repornet (<http://www.eionet.europa.eu/reportnet>).

Ako sme už uviedli, jednou z hlavných úloh ETC/W je vytváranie indikátorov týkajúcich sa vody. Pre vyhotovenie indikátora je potrebné najprv zbierať dáta, vytvoriť databázy zrovnateľných dát, uskutočniť analýzy a vyhodnotiť výsledky. Prehľad indikátorov a výsledkov nájdete na <http://www.eea.europa.eu/themes/water/indicators>.

Ďalšou súčasťou práce je hodnotenie stavu vody životného prostredia v oblasti vody. Pre toto hodnotenie sa využívajú rovnaké dáta ako pre indikátory, ale aj informácie z výskumu a ostatných zdrojov. V nedávnej dobe sa ETC/W podieľalo na správe o zmene klímy či správe o vodných zdrojoch, obidve vydané EEA. V súčasnosti sa ETC/W podieľa na príprave správy o stave životného prostredia, ktorá vyjde v roku 2010 (vychádza raz za 5 rokov). Pre lepší prehľad o dátach Európska komisia zaviedla nový informačný systém WISE ((Water Information System for Europe), ktorého cieľom je integrovať informácie o európskych vodách. Na internetových

stránkach WISE nájdeme tzv. Waterbase, súbor informácií o kvalite vody v jazerách, riekach, podzemných vodách, brakických/pobrežných/morských vodách a údaje o množstve vody. Informácie sú pre lepšiu prezentáciu výsledkov spracované do máp, ktoré sú publikované v rámci WISE map viewer (nazeranie do máp): <http://www.eea.europa.eu/themes/water/mapviewers>. Pre vody na kúpanie navyše existuje tzv. Data viewer (nazeranie do dát): <http://www.eea.europa.eu/themes/water/status-and-monitoring/bathing-water-data-viewer>, teda hodnoty určitých parametrov vôd na kúpanie v jednotlivých krajinách. WISE tiež obsahuje dáta vykazované podľa vodných smerníc.

EEA v spolupráci s ETC/W vydala v júni správu o stave vôd na kúpanie podľa rovnomennej smernice v roku 2008. V tomto čase sa realizujú práce s dátami sezóny 2009. Na stránkach <http://eoe.eea.europa.eu/> je možné vybrať si, kde sa chcete ísť kúpať a zobrazí sa informácia o kvalite vody v danej lokalite.

Vzhľadom k tomu, že v blízkej budúcnosti sa informácie znova budú vykazovať podľa smernice o čistení mestských odpadových vôd, v súčasnosti sa realizuje príprava testovania na dátach dobrovoľne dodaných členskými štátmi v minulom období. Ďalšími dôležitými smernicami sú Rámcová smernica o vode a nitrátová smernica.

EEA v zadávaní svojej práce pružne reaguje na dopyt klientov a snaží sa venovať aktuálnym témam. Jednou z aktuálnych tém je nepochybne zmena klímy. V roku 2009 je preto jednou z úloh zbieranie informácií o problematike nedostatku vody a sucha, príprava indikátorov a prehľadov najviac ohrozených oblastí s väzbou na návrh manažmentu týchto oblastí. Pripravuje sa aj správa o správnej praxi vo vodnom hospodárstve, v súvislosti s adaptáciou na zmenu klímy. Viac informácií o projekte Európskeho tematického strediska pre vodu nájdete na webových stránkach <http://water.eionet.europa.eu/> a <http://www.cenia.cz>.

Zuzana Klamínková
ETC/Water
CENIA

